វេយ្យាករណ៍គន្លឹះ

អំពី

ស្វរព្យញ្ជនៈ និងស្រៈខ្មែរ

ស្វែងយល់អំពីគ្នា

- ឈ្មោះ
- មកពី(អង្គភាព)
- តួនាទី
- អតីតភាព

យើងឯកភាពគ្នាដូចខាងក្រោម៖

- យើងពិភាក្សាដើម្បីរៀនជាមួយគ្នា
- យើងគោរពគ្នា
- យើងការពារកុមារ

SeeBeyondBorders

តើអ្នកពន្យល់សិស្សដូចម្ដេចចំពោះចំណុចដែលថា .. ព្យញ្ជនៈខ្មែរមានសញ្ញាច្រើនជាងស្រៈ?

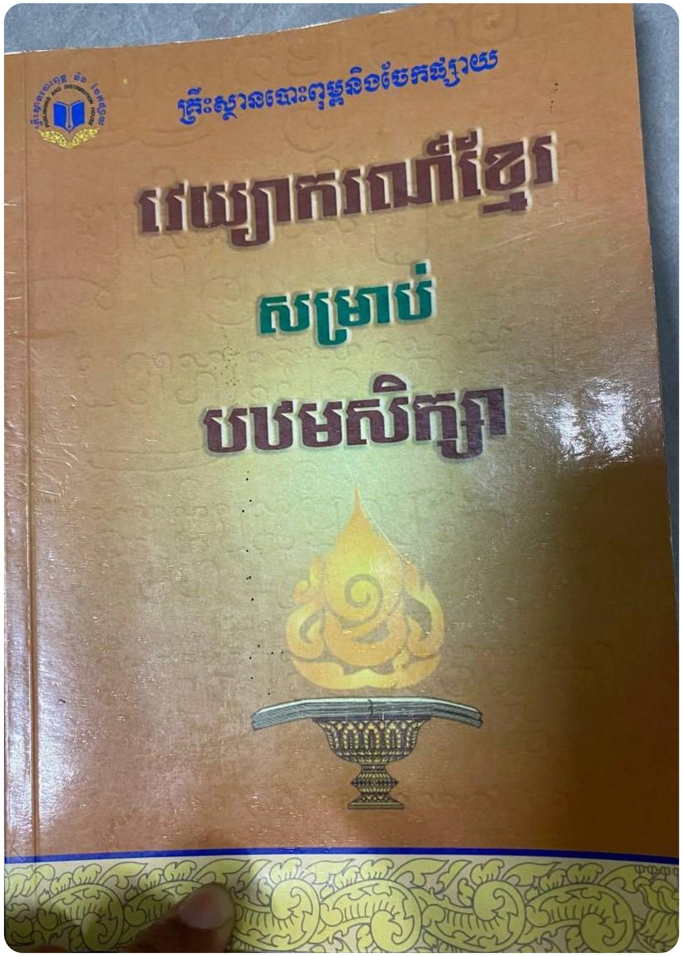

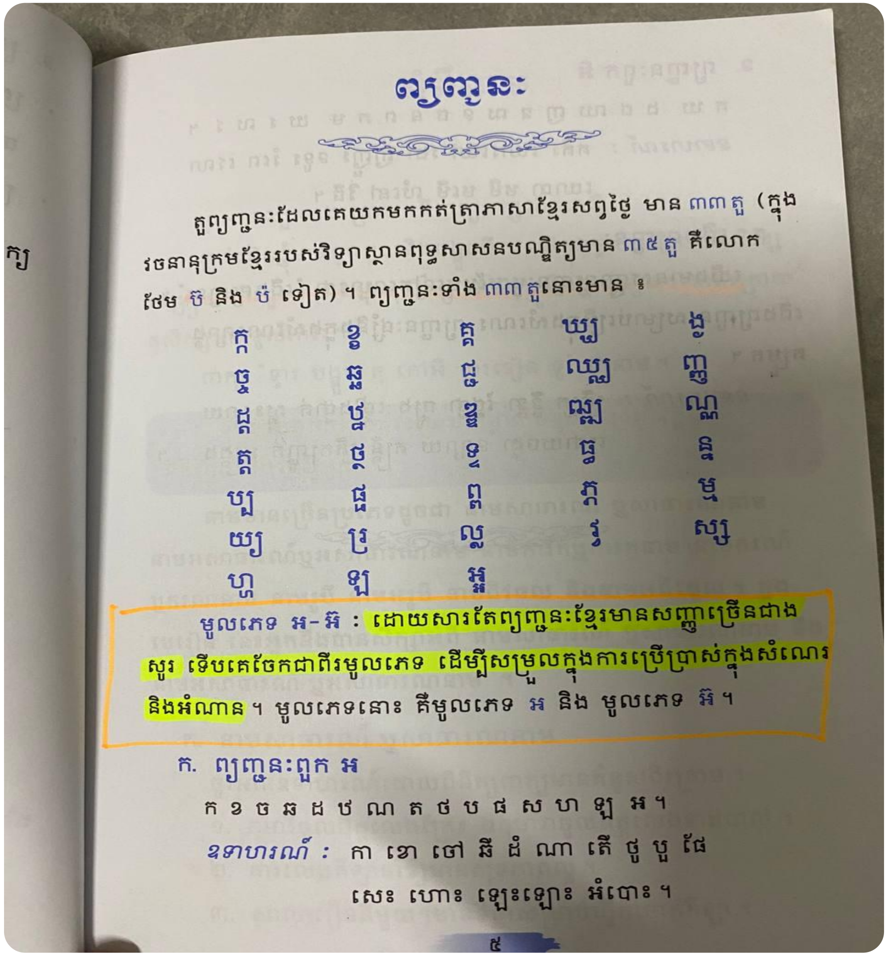

SeeBeyondBorders

យើងនឹងសិក្សាជាមួយគ្នា!

- មានសៀវភៅបោះពុម្ពផ្លូវការជាច្រើន មានលក់នៅលើទីផ្សារ
- បទសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកជំនាញ និងចែកផ្សាយលើInternet
- យល់ព្រមដោយរដ្ឋមន្ត្រីអប់រំ

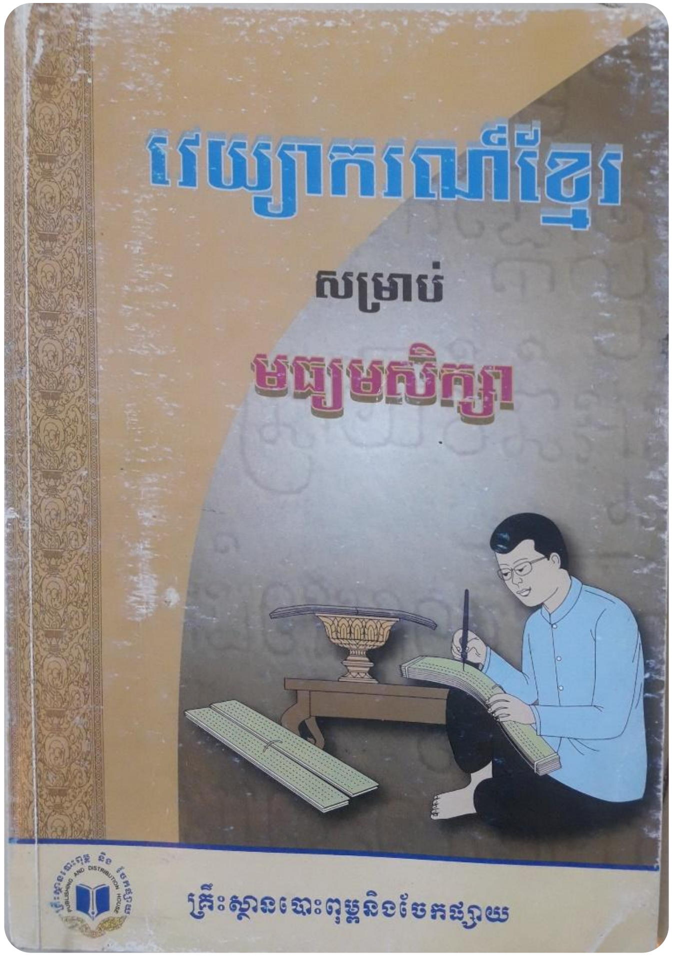

សៀវភៅវេយ្យាករណ៍ បណ្ឌិត នៅ ស៊ុន (២០១៣)
ទាញយកពីបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិចខ្មែរ, 2024

- ស្របតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មីរបស់ក្រសួងអប់រំ
- សៀវភៅនេះនឹងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនចំពោះមាតាបិតាគ្រូបង្រៀនក្នុងការ<u>បង្រៀនកុមារឱ្យចេះអាន ចេះសរសេរគ្រប់គ្នាបានត្រឹមត្រូវស្របតាមក្បួនវេយ្យាករណ៍</u>

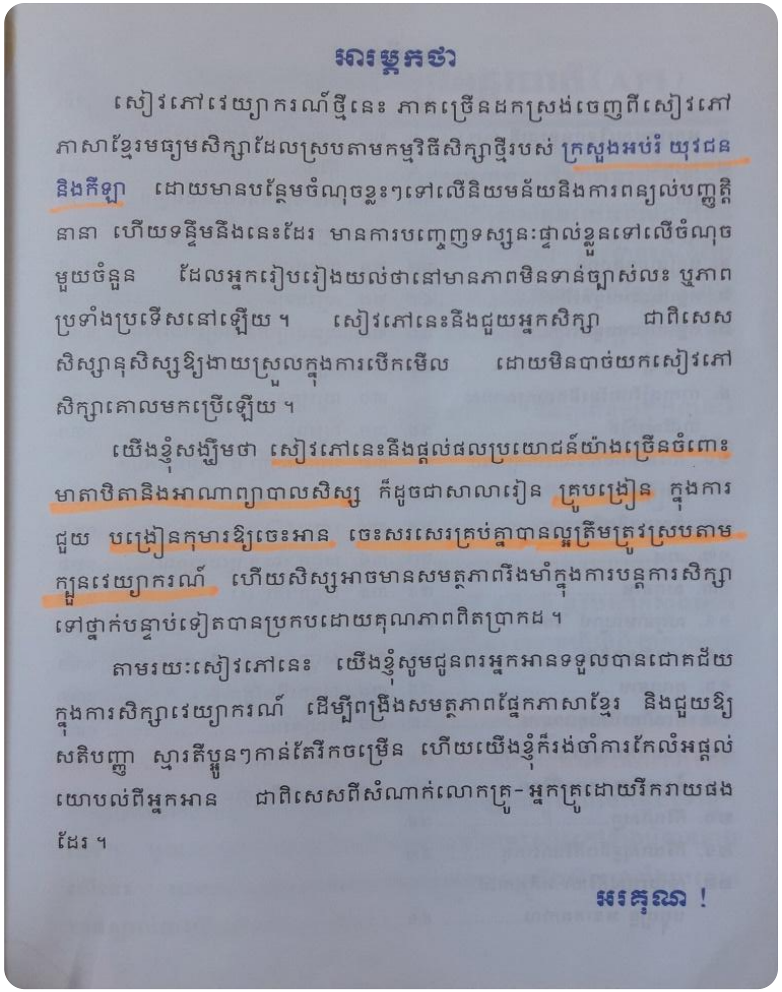

អារម្ភកថា

សៀវភៅវេយ្យាករណ៍ថ្មីនេះ ភាគច្រើនដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅភាសាខ្មែរមធ្យមសិក្សាដែលស្របតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មីរបស់ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដោយមានបន្ថែមចំណុចខ្លះៗទៅលើនិយមន័យនិងការពន្យល់បញ្ញត្តិនានា ហើយទន្ទឹមនឹងនេះដែរ មានការបញ្ចេញទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួនទៅលើចំណុចមួយចំនួន ដែលអ្នករៀបរៀងយល់ថានៅមានភាពមិនទាន់ច្បាស់លះ ឬភាពប្រទាំងប្រទើសនៅឡើយ ។ សៀវភៅនេះនឹងជួយអ្នកសិក្សា ជាពិសេសសិស្សានុសិស្សឱ្យងាយស្រួលក្នុងការបើកមើល ដោយមិនបាច់យកសៀវភៅសិក្សាគោលមកប្រើឡើយ ។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា សៀវភៅនេះនឹងផ្តល់ផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនចំពោះមាតាបិតានិងអាណាព្យាបាលសិស្ស ក៏ដូចជាសាលារៀន គ្រូបង្រៀន ក្នុងការជួយ បង្រៀនកុមារឱ្យចេះអាន ចេះសរសេរគ្រប់គ្នាបានល្អត្រឹមត្រូវស្របតាមក្បួនវេយ្យាករណ៍ ហើយសិស្សអាចមានសមត្ថភាពរឹងមាំក្នុងការបន្តការសិក្សាទៅថ្នាក់បន្ទាប់ទៀតបានប្រកបដោយគុណភាពពិតប្រាកដ ។

តាមរយៈសៀវភៅនេះ យើងខ្ញុំសូមជូនពរអ្នកអានទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សាវេយ្យាករណ៍ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពផ្នែកភាសាខ្មែរ និងជួយឱ្យសតិបញ្ញា ស្មារតីប្អូនៗកាន់តែរីកចម្រើន ហើយយើងខ្ញុំក៏រង់ចាំការកែលំអផ្តល់យោបល់ពីអ្នកអាន ជាពិសេសពីសំណាក់លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូដោយរីករាយផងដែរ ។

អរគុណ !

ព្យញ្ជនៈខ្មែរ

- ក្នុងការបន្លឺសូរព្យញ្ជនៈណាមួយ គេនិយមយកស្រៈដែលមានសូរកញ្ជក់ខ្លីបំផុតមកផ្សំជាមួយ។
- ខ្មែរយើងច្រើនយកស្រៈ [ə] មកប្រើក្នុងការបន្លឺសូរព្យញ្ជនៈខ្មែរ។

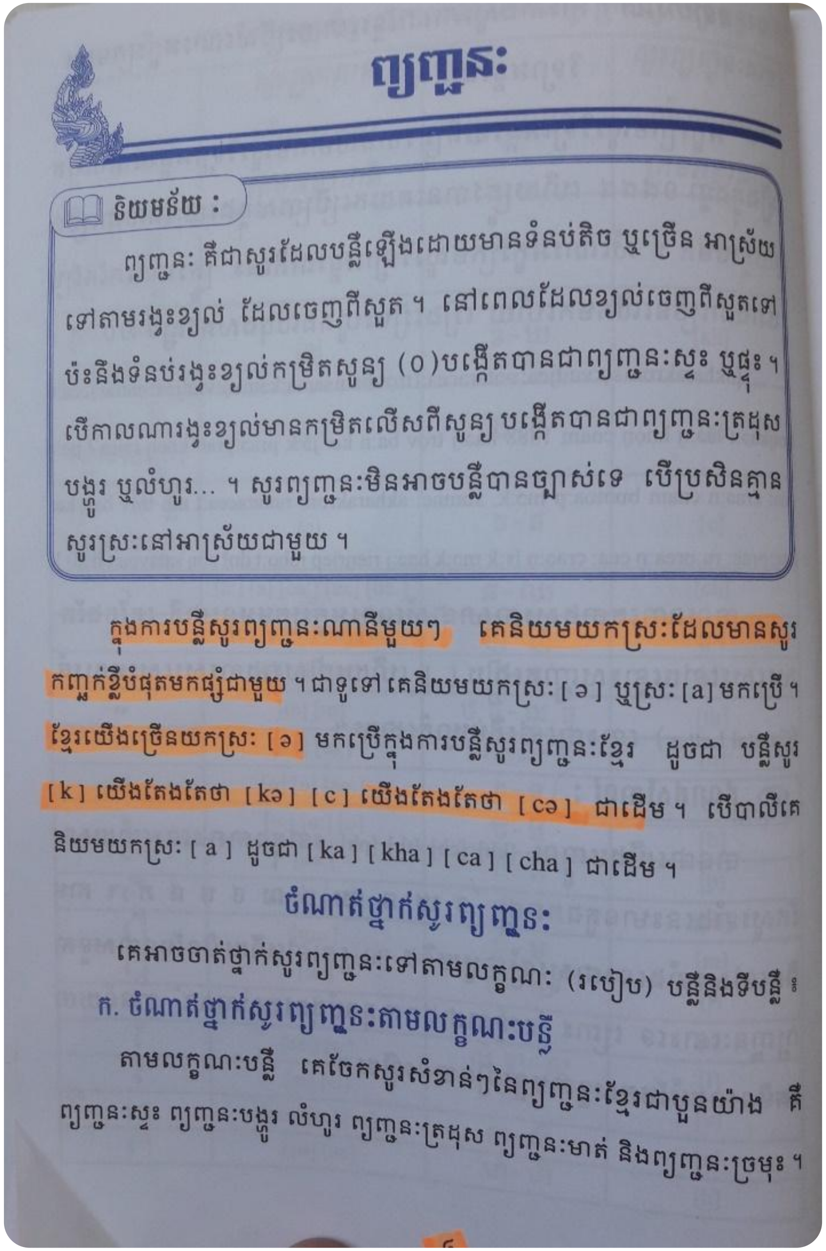

ព្យញ្ជនៈ

និយមន័យ :

ព្យញ្ជនៈ គឺជាសូរដែលបន្លឺឡើងដោយមានទំនប់តិច ឬច្រើន អាស្រ័យទៅតាមរង្វះខ្យល់ ដែលចេញពីសួត ។ នៅពេលដែលខ្យល់ចេញពីសួតទៅប៉ះនឹងទំនប់រង្វះខ្យល់កម្រិតសូន្យ (០)បង្កើតបានជាព្យញ្ជនៈស្ទះ ឬផ្ទុះ ។ បើកាលណារង្វះខ្យល់មានកម្រិតលើសពីសូន្យ បង្កើតបានជាព្យញ្ជនៈត្រដុស បង្ហូរ ឬលំហូរ... ។ សូរព្យញ្ជនៈមិនអាចបន្លឺបានច្បាស់ទេ បើប្រសិនគ្មានសូរស្រៈនៅអាស្រ័យជាមួយ ។

ក្នុងការបន្លឺសូរព្យញ្ជនៈណានីមួយៗ គេនិយមយកស្រៈដែលមានសូរកញ្ជក់ខ្លីបំផុតមកផ្សំជាមួយ ។ ជាទូទៅ គេនិយមយកស្រៈ [ə] ឬស្រៈ [a] មកប្រើ ។ ខ្មែរយើងច្រើនយកស្រៈ [ə] មកប្រើក្នុងការបន្លឺសូរព្យញ្ជនៈខ្មែរ ដូចជា បន្លឺសូរ [k] យើងតែងតែថា [kə] [c] យើងតែងតែថា [cə] ជាដើម ។ បើបាលីគេនិយមយកស្រៈ [a] ដូចជា [ka] [kha] [ca] [cha] ជាដើម ។

ចំណាត់ថ្នាក់សូរព្យញ្ជនៈ

គេអាចចាត់ថ្នាក់សូរព្យញ្ជនៈទៅតាមលក្ខណៈ (របៀប) បន្លឺនិងទីបន្លឺ ៖

ក. ចំណាត់ថ្នាក់សូរព្យញ្ជនៈតាមលក្ខណៈបន្លឺ

តាមលក្ខណៈបន្លឺ គេចែកសូរសំខាន់ៗនៃព្យញ្ជនៈខ្មែរជាបួនយ៉ាង គឺ ព្យញ្ជនៈស្ទះ ព្យញ្ជនៈបង្ហូរ លំហូរ ព្យញ្ជនៈត្រដុស ព្យញ្ជនៈមាត់ និងព្យញ្ជនៈច្រមុះ ។

ព្យញ្ជនៈខ្មែរ

សរុបសញ្ញាព្យញ្ជនៈ= ៩០

សរុបសូរ =២០

បើគិតទាំងសញ្ញាមូលដ្ឋាន និងសញ្ញាបន្ថែម (ក្នុងនោះមានជើងព្យញ្ជនៈនិងសញ្ញាបន្ទាប់បន្សំដទៃទៀត) សញ្ញាព្យញ្ជនៈខ្មែរកើនដល់ ៩៤(នេះបើរាប់ទាំងក្រុមសញ្ញា "អ" ផង) តែបើមិនរាប់បញ្ចូលក្រុមសញ្ញា "អ"ដោយគិតថា "អ"ជាសញ្ញាស្រៈនោះព្យញ្ជនៈខ្មែរមានសញ្ញា ៩០តួ។

តារាងទី ៤ : តួព្យញ្ជនៈនិងសូរព្យញ្ជនៈក្នុងភាសាខ្មែរ

លេខរៀង	តួព្យញ្ជនៈ	ចំនួនតួ	សូរព្យញ្ជនៈ	ចំនួនសូរ
១	ក ្ក គ ្គ	៤	[k]	១
២	ខ ្ខ ឃ ្ឃ	៤	[kh]*	១
៣	ង ្ង ង៉ ងុ	៤	[ŋ]	១
៤	ច ្ច ជ ្ជ	៤	[c]	១
៥	ឆ ្ឆ ឈ ្ឈ	៤	[ch]*	១
៦	ញ ្ញ ្ញ ញា ញ៉ ញុ	៦	[ɲ]	១
៧	ដ ្ដ ឌ ្ឌ	៤	[d]	១
៨	ត ្ត ទ ្ទ	៤	[t]	១
៩	ឋ ្ឋ ឍ ្ឍ ថ ្ថ ធ ្ធ	៨	[th]*	១
១០	ណ ្ណ ន ្ន ន៉ នុ	៦	[n]	១
១១	ប ្ប ប៊	៣	[b]	១
១២	ប៉ បុ ព ្ព ្ព	៥	[p]	១
១៣	ផ ្ផ ភ ្ភ	៤	[ph]*	១
១៤	ម ្ម ម៉ មុ ំ	៥	[m]	១
១៥	យ ្យ យ៉ យុ	៤	[j]	១
១៦	រ ្រ រ៉ រុ	៤	[r]	១
១៧	ល ្ល ល៉ លុ ឡ	៥	[l]	១
១៨	វ ្វ វ៉ វុ	៤	[v]	១
១៩	ស ្ស ស៊ សុ	៤	[s]	១
២០	ហ ្ហ ហ៊ ហុ	៤	[h]	១
	សរុបសញ្ញាព្យញ្ជនៈ	៩០	សរុបសូរ	២០

សូរដែលមានដាក់សញ្ញា "*" នៅខាងក្រោយអ្នករៀបរៀងសៀវភៅនេះមិនចាត់ទុកជាសទ្ទតាព្យញ្ជនៈទេ តែជាសូរព្យញ្ជនៈផ្សំ ថ្វីត្បិតតែមានសញ្ញា ដូចជាព្យញ្ជនៈទោលក៏ដោយ។

បើនិយាយពីសូរព្យញ្ជនៈវិញនោះ គេមិនទាន់កំណត់ឱ្យមានឯកភាពនៅឡើយទេ បានន័យថា ការកំណត់នេះស្ថិតនៅលើទស្សនៈអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវម្នាក់ៗ ក្រុមៗនៅឡើយ។ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយក្រុមធំកំណត់ថា សូរព្យញ្ជនៈខ្មែរមាន ២១គឺ [k] [kh] [ŋ] [c] [ch] [ɲ] [d] [t] [th] [n] [b] [p] [ph] [m] [j] [r] [l] [v] [s] [h] និង [ʔ]។ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយក្រុមទៀតកំណត់ថាសូរព្យញ្ជនៈខ្មែរមាន 20 សូរ ដោយមិនចាត់ទុកថា [ʔ] ស្ថិតក្នុងប្រព័ន្ធសូរព្យញ្ជនៈខ្មែរ (កេង វ៉ាន់សាក់ ឃួន សុគន្ធ) អ្នកស្រាវជ្រាវមួយក្រុមទៀតកំណត់សូរព្យញ្ជនៈខ្មែរថាមាន ១៧ ដោយដកសូរ [kh] [ch] [th] [ph] ចេញ ព្រោះលោក អ្នកទាំងនោះចាត់ទុកថាសូរទាំងបួននេះជាសូរផ្សំ [kh] = [k+h] [ch] = [c+h] [th] = [t+h] [ph] =

អំពីស្រៈ

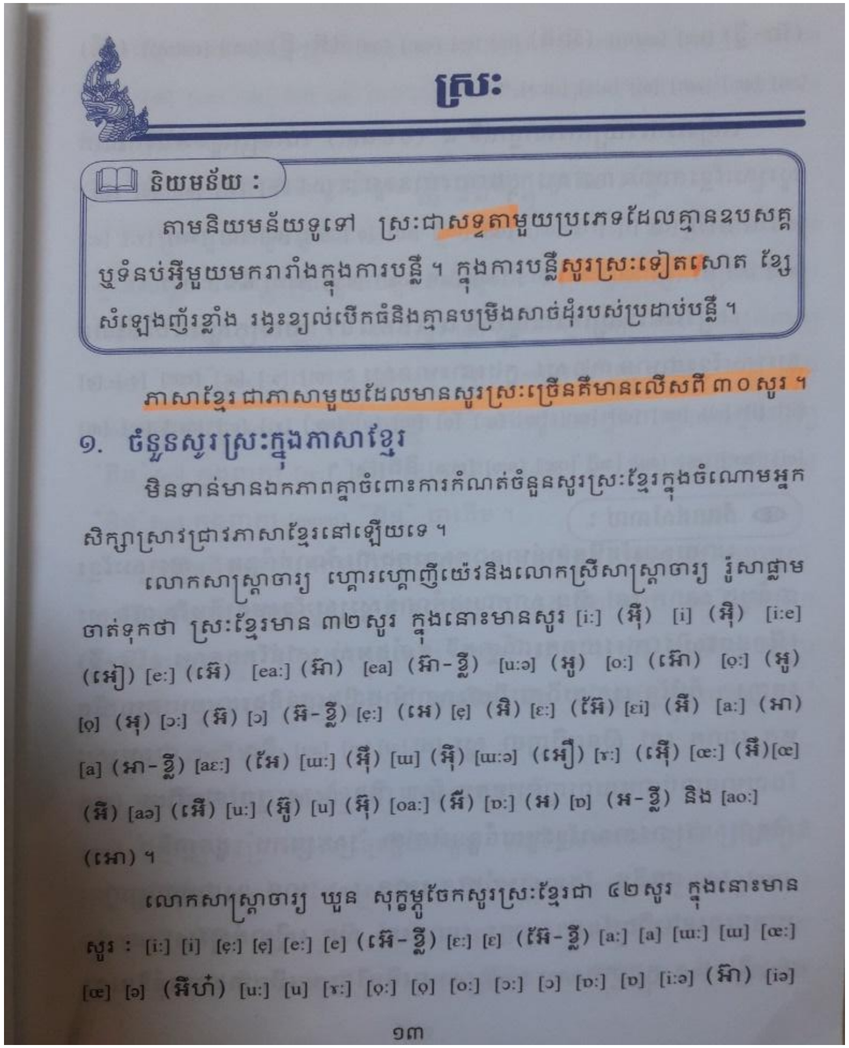

- ស្រៈជាសទ្ទតាមួយប្រភេទដែលគ្មានទំនប់អ្វីមួយរារាំងក្នុងការបន្លឺ
- ភាសាខ្មែរមានសូរស្រៈច្រើន គឺលើសពី ៣០
- ស្រៈជាអក្សរដែលអាចបញ្ចេញសំឡេងខ្លួនឯងបានផង អាចនាំព្យញ្ជនៈឱ្យចេញសំឡេងបានមានសូរឮតាមរំពងរបស់ព្យញ្ជនៈផង (សម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត ១៩៦៨ ទំព័រ១៤៦២)

សូរព្យាង្គ

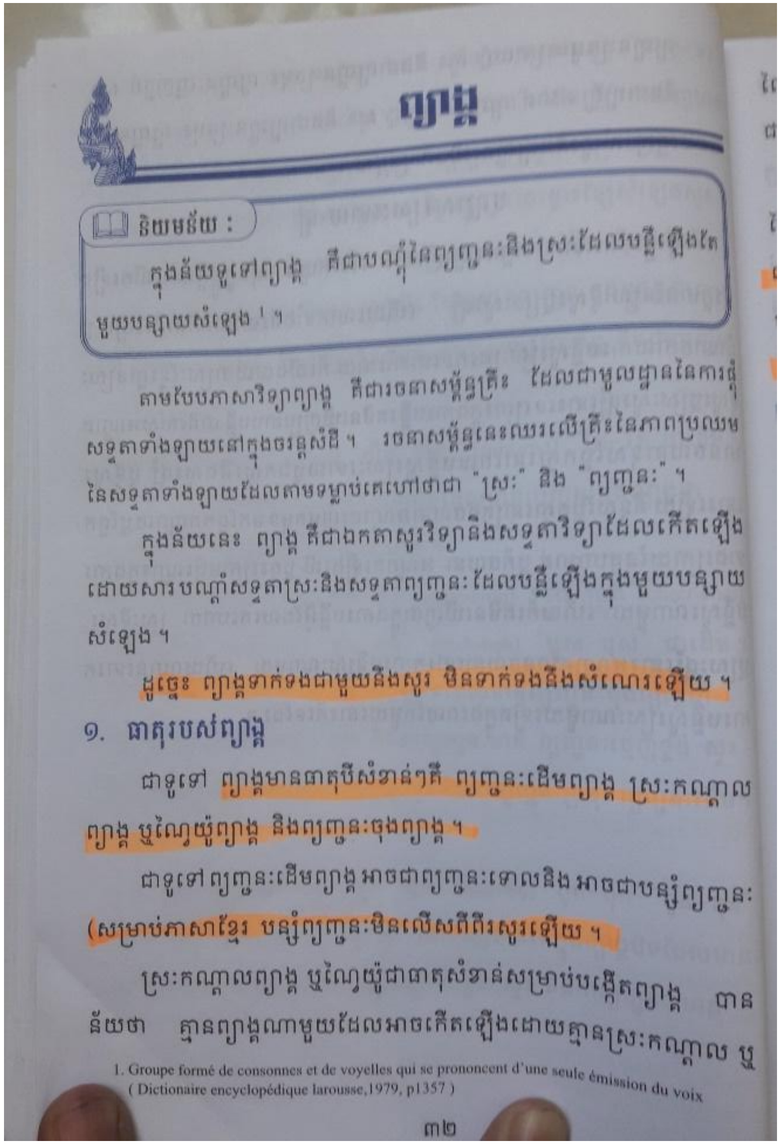

ព្យាង្គ

និយមន័យ :

ក្នុងន័យទូទៅព្យាង្គ គឺជាបណ្តុំនៃព្យញ្ជនៈនិងស្រៈដែលបន្លឺឡើងតែមួយបន្ទាយសំឡេង[1] ។

តាមបែបភាសាវិទ្យាព្យាង្គ គឺជារចនាសម្ព័ន្ធគ្រឹះ ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការផ្តុំសទ្ទតាទាំងឡាយនៅក្នុងចរន្តសំដី ។ រចនាសម្ព័ន្ធនេះឈរលើគ្រឹះនៃភាពប្រឈមនៃសទ្ទតាទាំងឡាយដែលតាមទម្លាប់គេហៅថាជា "ស្រៈ" និង "ព្យញ្ជនៈ" ។

ក្នុងន័យនេះ ព្យាង្គ គឺជាឯកតាសូរវិទ្យានិងសទ្ទតាវិទ្យាដែលកើតឡើងដោយសារបណ្តុំសទ្ទតាស្រៈនិងសទ្ទតាព្យញ្ជនៈដែលបន្លឺឡើងក្នុងមួយបន្ទាយសំឡេង ។

ដូច្នេះ ព្យាង្គទាក់ទងជាមួយនឹងសូរ មិនទាក់ទងនឹងសំណេរឡើយ ។

១. ធាតុរបស់ព្យាង្គ

ជាទូទៅ ព្យាង្គមានធាតុបីសំខាន់ៗគឺ ព្យញ្ជនៈដើមព្យាង្គ ស្រៈកណ្តាលព្យាង្គ ឬណ្វៃយ៉ូព្យាង្គ និងព្យញ្ជនៈចុងព្យាង្គ ។

ជាទូទៅព្យញ្ជនៈដើមព្យាង្គអាចជាព្យញ្ជនៈទោលនិងអាចជាបន្សំព្យញ្ជនៈ (សម្រាប់ភាសាខ្មែរ បន្សំព្យញ្ជនៈមិនលើសពីពីរសូរឡើយ ។

ស្រៈកណ្តាលព្យាង្គ ឬណ្វៃយ៉ូជាធាតុសំខាន់សម្រាប់បង្កើតព្យាង្គ បានន័យថា គ្មានព្យាង្គណាមួយដែលអាចកើតឡើងដោយគ្មានស្រៈកណ្តាល ឬ

1. Groupe formé de consonnes et de voyelles qui se prononcent d'une seule émission du voix (Dictionaire encyclopédique larousse,1979, p1357)

៣២

- ព្យាង្គទាក់ទងជាមួយសូរ មិនទាក់ទងនឹងសំណេរឡើយ
- ព្យញ្ជនៈដើមព្យាង្គមានសូរផ្ទុះ
- ព្យញ្ជនៈចុងព្យាង្គមានសូរលេប

SeeBeyondBorders

ក- ឬ ក?

ផ្ទត់ដើមទម្រង់ ព-

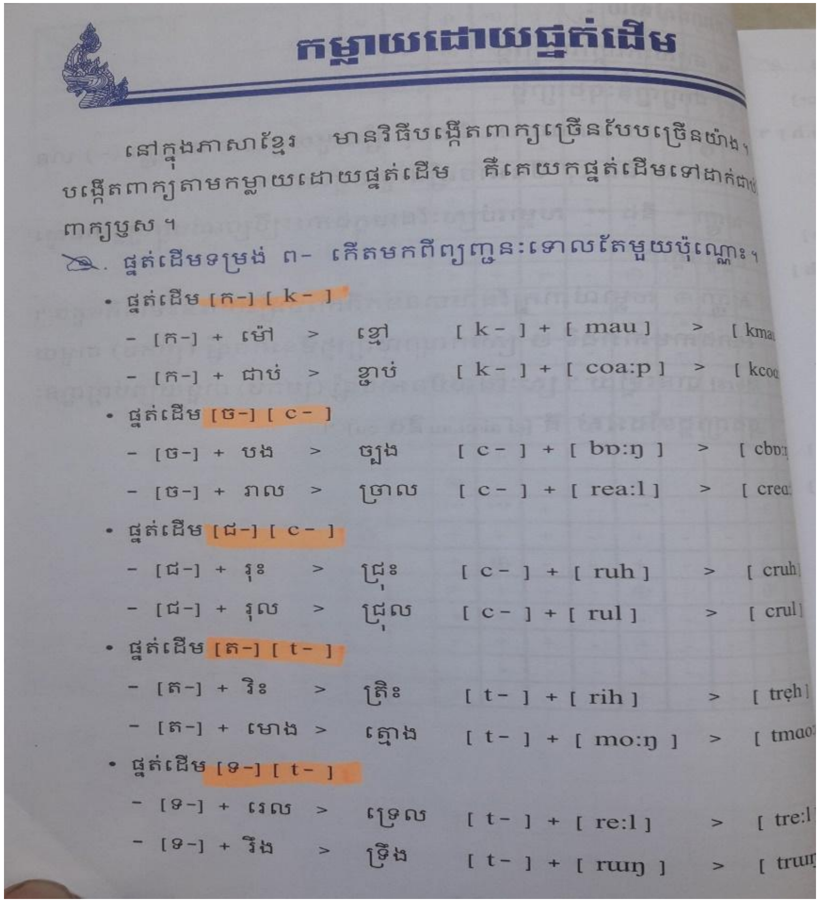

កម្លាយដោយផ្ទត់ដើម

នៅក្នុងភាសាខ្មែរ មានវិធីបង្កើតពាក្យច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ។ បង្កើតពាក្យតាមកម្លាយដោយផ្ទត់ដើម គឺគេយកផ្ទត់ដើមទៅដាក់ជាប់ ពាក្យឬស ។

. ផ្ទត់ដើមទម្រង់ ព- កើតមកពីព្យញ្ជនៈទោលតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។

- ផ្ទត់ដើម [ក-] [k-]
  - [ក-] + ម៉ៅ > ខ្មៅ [k-] + [mau] > [kma
  - [ក-] + ជាប់ > ខ្ជាប់ [k-] + [coa:p] > [kcoa
- ផ្ទត់ដើម [ច-] [c-]
  - [ច-] + បង > ច្បង [c-] + [bɒ:ŋ] > [cbɒ:
  - [ច-] + រាល > ច្រាល [c-] + [rea:l] > [crea
- ផ្ទត់ដើម [ជ-] [c-]
  - [ជ-] + រុះ > ជ្រុះ [c-] + [ruh] > [cruh]
  - [ជ-] + រុល > ជ្រុល [c-] + [rul] > [crul]
- ផ្ទត់ដើម [ត-] [t-]
  - [ត-] + រិះ > ត្រិះ [t-] + [rih] > [trẹh]
  - [ត-] + មោង > ត្មោង [t-] + [mo:ŋ] > [tmao
- ផ្ទត់ដើម [ទ-] [t-]
  - [ទ-] + រេល > ទ្រេល [t-] + [re:l] > [tre:l
  - [ទ-] + រឹង > ទ្រឹង [t-] + [rɯŋ] > [trɯ

ផ្ទត់ដើមទម្រង់ ព.ស-

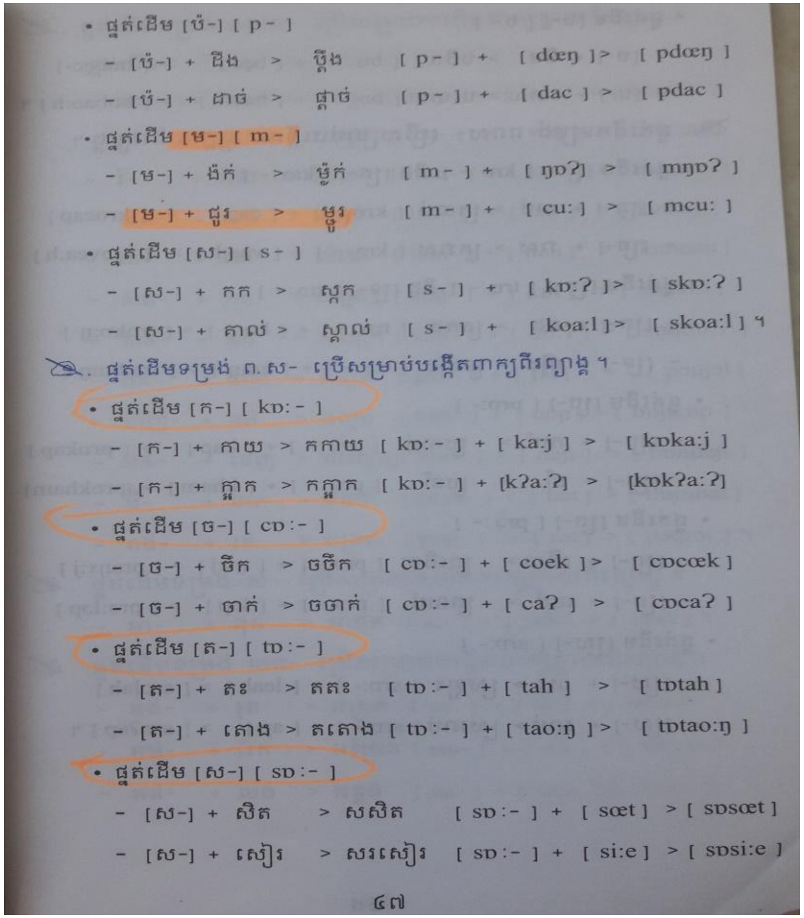

- ផ្ទត់ដើម [ប៉-] [p-]
  - [ប៉-] + ដឹង > ប្ដឹង [p-] + [dœŋ] > [pdœŋ]
  - [ប៉-] + ដាច់ > ផ្ដាច់ [p-] + [dac] > [pdac]
- ផ្ទត់ដើម [ម-] [m-]
  - [ម-] + ង៉ក់ > ម្ង៉ក់ [m-] + [ŋɒʔ] > [mŋɒʔ]
  - [ម-] + ជូរ > ម្ជូរ [m-] + [cu:] > [mcu:]
- ផ្ទត់ដើម [ស-] [s-]
  - [ស-] + កក > ស្កក [s-] + [kɒ:ʔ] > [skɒ:ʔ]
  - [ស-] + គាល់ > ស្គាល់ [s-] + [koa:l] > [skoa:l] ។

. ផ្ទត់ដើមទម្រង់ ព.ស- ប្រើសម្រាប់បង្កើតពាក្យពីរព្យាង្គ ។

- ផ្ទត់ដើម [ក-] [kɒ:-]
  - [ក-] + កាយ > កកាយ [kɒ:-] + [ka:j] > [kɒka:j]
  - [ក-] + ក្អាក > កក្អាក [kɒ:-] + [kʔa:ʔ] > [kɒkʔa:ʔ]
- ផ្ទត់ដើម [ច-] [cɒ:-]
  - [ច-] + ចឹក > ចចឹក [cɒ:-] + [coek] > [cɒcœk]
  - [ច-] + ចាក់ > ចចាក់ [cɒ:-] + [caʔ] > [cɒcaʔ]
- ផ្ទត់ដើម [ត-] [tɒ:-]
  - [ត-] + តះ > តតះ [tɒ:-] + [tah] > [tɒtah]
  - [ត-] + តោង > តតោង [tɒ:-] + [tao:ŋ] > [tɒtao:ŋ]
- ផ្ទត់ដើម [ស-] [sɒ:-]
  - [ស-] + សិត > សសិត [sɒ:-] + [sœt] > [sɒsœt]
  - [ស-] + សៀរ > សរសៀរ [sɒ:-] + [si:e] > [sɒsi:e]

៤៧

ក- ឬ ក?

ផ្នត់ដើមទម្រង់ ព-

- ផ្នត់ដើម [ក-] [k-]

[ក-] + ម៉ៅ> ខ្មៅ

- ផ្នត់ដើម [ម-] [m-]

[ម-] + ជូរ > ម្ជូរ

ផ្នត់ដើមទម្រង់ ព.ស-

- ផ្នត់ដើម [ក-] [ᴋä]

[ក-] + កាយ > កកាយ

សូមអរគុណ

បើមានសំណួរ សូមអញ្ជើញសួរ